

G. G. Zsujkov: Az elsődleges nyilvántartás és számvitel a falusi szovjetekben

(*Statistikai Kiadó Vállalat, Budapest, 1951, 176 old.*)

Egy évvel ezelőtt, 1950 októberében járult a magyar nép történelme során először a szavazó urnák elé abból a célból, hogy a helyi tanácsokba válassza azokat a dolgozóitársait, akiknek útján maga intézi sorsának alakítását és mindennapi ügyeit.

Egy évvel ezelőtt tehát hatalmas politikai és gazdasági fejlődés valósult meg hazánkban! fölépítettük új államhatalmi és igazgatási szervezetünket, a tanácsokat. A dolgozó parasztsággal szövetséges munkásosztály a Párt vezetésével, a Szovjetunió segítségére támaszkodva, kemény osztályharcban, fokról fokra vette birtokába az államigazgatást, szétverte a burzsoá állam kereteit és építette fel ezeket az új igazgatási szerveket, amelyek alkalmasak népi demokratikus államunk feladatainak betöltésére.

A helyi tanácsok megalakulásakor számos, új, a tanácsok tevékenységének legelőbből, funkciójából származó feladat merül fel, amelyeknek megoldása nem könnyű és nem máról holnapra megvalósítható feladat. Ezért használta fel a Párt a választások időpontját, és ezért használ fel ma is minden alkalmat, hogy egyrészt a nép széles körében tudatosítsa a dolgozók új viszonyát az államigazgatáshoz, másrészt, hogy segíthesse a tanácsokat azoknak a feladatoknak a megoldásában, amelyek újak a helyi igazgatásban, amelyeket a tanácsok nem a régi közigazgatási szervektől vettek át.

Az egyik, mondhatnánk *legdöntőbb, új feladat: a tanácsok gazdasági irányító és ellenőrző szerepéből* adódik.

A gazdasági irányító és ellenőrző funkció ellátása azonban nemcsak a helyi tanácsok feladatkörében újkeletű, hanem egész államigazgatásunkban is. A feudálkapitalista Magyarország állama főként csak rendészeti és adminisztratív jellegű közigazgatási feladatokat végzett. Gazdasági és ellenőrzési funkciókat pedig csak abból a célból végeztetett a burzsoázia, hogy előmozdítsa a tőkés és nagybirtokosok profitját: a nagy közműveknél, közüzemeknél,

amelyek a vasúti szállítást, a villamosenergiát, mezőgazdasági termelést szolgáló öntözővizet, nemesített vetőmagvakat és tenyészállatokat, növényi táp- és védőszereket stb. nyújtottak a burzsoá iparnak és a feudális jellegű mezőgazdaságnak — önköltségen aluli, ráfizetéses árszabással, a dolgozók pénzén.

Ezzel szemben népi demokratikus államunk szocialista tervgazdálkodást folytat, vagyis az egész gazdaság szervezője és irányítója, a népvagyon túlnyomó részének kezelője és őrzője, tehát közvetlenül résztvesz a termelésben, az elosztásban és az egész gazdasági élet rendszeres ellenőrzésében. Ez az új, a régi államigazgatásénál összehasonlíthatatlanul nagyobb tevékenység nem intézhető centrálisan, központi kormányzati úton. E gazdasági feladatokból adott lehetőségeikhez és szükségszerű funkcióikhoz képest megfelelően ki kell venniük részüket a helyi tanácsoknak; vagyis — mint e tevékenység jellegét és terjedelmét szabályozó (1950. I. tc. 27. §.) törvény pontosan meghatározta — a helyi tanácsok gazdasági és ellenőrzési feladata a következők:

1. A helyi gazdasági tevékenység vezetése;
2. a törvények és felsőbb rendeletek végrehajtása;
3. a helyi gazdasági terv és költségvetés megtárgyalása és elfogadása, azok végrehajtásának ellenőrzése;
4. a helyi jellegű gazdasági vállalatok munkájának irányítása és ellenőrzése;
5. a dolgozók szervezeteteinek támogatása.

A gazdasági tevékenység, a gazdasági tevékenység vezetése és ellenőrzése az a terület a helyi tanácsok munka- és feladatkörében, amely eddig a legkevésbé alakulhatott ki, amelyben a legkisebb gyakorlatuk volt és van a tanácsok hivatalos szerveinek, hiszen a tanácsok megszervezésekor számos tisz-

tázatlan, nyitott, menetközben megoldandó kérdés maradt. Eppen ezért a *Párt útmutatásai, a Szovjetunió tapasztalatainak és gyakorlatának gondos és alapos tanulmányozása útján* kell mindjobban és jobban kialakítanunk, teljessé és minden tekintetben harmonikusan megszervezetté tennünk ezt a tevékenységi kört, amelyet helyi tanácsaink gazdasági és ellenőrzési téren most egyre nagyobb mértékben látnak el.

*

A tanácsoknak államunk irányításában beállott mind nagyobb jelentősége adja meg G. G. Zsujkov munkájának jelentőségét. *Egy olyan szovjet könyv kerül a munkakörük, pártfunkciójuk folytán érdekelt magyar olvasók kezébe, amely közvetlenül szolgálja szocialista államigazgatásunk és a szocializmus újtára lépett magyar falvak tanácsainak további tanulást, szervezeti továbbépítést igénylő munkáját.*

A Zsujkov munkájának orosznyelvű kiadásában lévő előszó pontosan meghatározza a könyv szovjetunióbeli rendeltetését. „A falusi (települési) szovjetek elnökei és titkárai részére készült. De segítségére lehet a járási szovjetek végrehajtóbizottsági tagjainak, valamint a statisztikai begyűjtési és egyéb szervek dolgozóinak is a falusi szovjetek nyilvántartási rendszerére és ügyvitelére vonatkozó szervezési és ellenőrzési munkájukban.”

A könyv magyarnyelvű kiadásának jelentőségét általában és szakirodalmi vonatkozásban is az a tény mutatja, hogy a Szovjetunióban az egységes, szocialista számviteli rendszernek egyik legfontosabb része a falusi szovjetek elsődleges nyilvántartása, mivel:

a) a falusi szovjetek (nálunk a helyi tanácsok) elsődleges nyilvántartása igen fontos, országos jelentőségű intézkedéseknek szolgálhat alapjául;

b) „... a számadás hiánya a termékek termelése és elosztása terén a szocializ-

mus csiráinak pusztulását, az államkincstár fosztogatását jelenti.” (Lenin);

c) „... semilyen építőmunka, ... semmilyen tervszerű munka nem képzelhető el helyes számvitel nélkül.” (Sztálin);

d) a falusi szovjetek feladata, hogy a területükön lévő gazdaságok: a kolhozparasztok, munkások, alkalmazottak, szövetkezeti kisiparosok, egyéni gazdálkodók, szövetkezeten kívüli kisiparosok stb. gazdaságainak alapvető termelési mutatószámait nyilvántartsák;

e) a falusi szovjetek nyilvántartásának mutatószámait felhasználják a begyűjtési szervek: a kötelező, állam részére való termékbeszolgáltatás megállapításakor; a statisztikai szervek: a falusi lakosság összetételének egy időpontra vonatkozó, nem és kor szerinti számbavételek, az épületek és az állatállomány számbavételek; a közoktatási szervek: az iskolaköteles korú gyermekek számbavételek; a pénzügyi szervek: a mezőgazdasági adó alá eső tárgyak számbavételének ellenőrzésekor; a biztosítási szervek: olyan tárgyak számbavételének ellenőrzésekor, amelyeknek kötelező a biztosításuk; az ütéptéti szervek: a lakosság bevonásakor az ütéptéti közmunkákba; a mezőgazdasági igazgatás szervei: a lóállomány törzskönyvezésekor stb.

Végül Zsujkov munkájának tanulmányozására és felhasználására ösztönözheti az érdekelt felsőbb és helyi hatóságok szakembereit az a körülmény is, hogy a szerző ismerteti a falusi szovjetek nyilvántartásának és ügyvitelének, valamint megszervezésüknek alapvető szabályait is.

Zsujkov alapos és nemcsak kifejezetten nyilvántartási és számviteli problémákról, gyakorlatról tájékoztatást adó könyvére az elmondattak előrebocsátásával hívjuk fel minden olyan kádernek a figyelmét, aki bármilyen téren részt vesz a falusi tanács munkájában.